

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS
ĮSTATYMO NR. VIII-2043 2, 10 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (TOLIAU – SEAKĮ PROJEKTAS) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-1005 6¹ IR 12
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – AAVKĮ PROJEKTAS)
(TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI)
(TAP NR. 23-694) (TAIS NR. 23-5205(2))**

2023-05-29 Nr. NV-1264

Vilnius

Įvertinę Įstatymų projektų atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siekiant SEAKĮ projekto 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse išdėstytų sąvokų apibrėžčių teisinio aiškumo, jose turėtų būti nurodytas subjektas, tvirtinantis šiose apibrėžtyse minimą Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų trūkumų sąrašą.

2. SEAKĮ projekto 1 straipsnio 2 dalyje atsisakytina trumpinio „nedidelis trūkumas“ įvedimo, atsižvelgiant į tai, kad toliau keičiamame įstatyme jis nevartojamas.

3. Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 11 punkte nustatyta, kad sąvokų apibrėžtyse neturėtų būti nustatomi reikalavimai, sąlygos ir pan., todėl SEAKĮ projekto 1 straipsnio 1 ir 3 dalyse išdėstytose sąvokų apibrėžtyse reikėtų atsisakyti antrojo sakinio, kaip neapibrėžiančio atitinkamos sąvokos, perkeliant jį į kitus keičiamo įstatymo straipsnius.

4. Tikslintina SEAKĮ projekto 2 straipsnio 1 dalies nuostata dalyje dėl kelių saugumo auditorių pažymėjimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo *reikalavimų* nustatymo, nes šie reikalavimai, turėtų būti nustatyti įstatyme, o ne poįstatyminiame teisės akte. Ši pastaba taikytina ir šio straipsnio 4 dalies nuostatai dalyje dėl *reikalavimų* transporto priemonių techninę priežiūrą, remontą, techninę pagalbą ir perdirbimą atliekantiems asmenims nustatymo. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad nustatyti esminės ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, taip pat sankcijas už atitinkamus teisės pažeidimus pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją galima tik įstatymu (2008 m. kovo 5 d., 2008 m. kovo 15 d. nutarimai).

5. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodyta, kad SEAKĮ projektas parengtas siekiant stiprinti motorinių transporto priemonių taršos kontrolę kelyje ir

mažinti transporto priemonių *neigiamą* poveikį aplinkai ir eismo saugumui, SEAKĮ projekte vietoje formuluočių „poveikis aplinkai“, „poveikis transporto priemonės saugai“, „poveikis kelių saugumui“ tikslinga būtų vartoti formuluotes „neigiamas poveikis aplinkai“, „neigiamas poveikis transporto priemonės saugai“ ir „neigiamas poveikis kelių saugumui“. Taip pat turėtų būti įvertinta galimybė vartoti Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 8 punkte apibrėžtą sąvoką „kenksmingas (neigiamas) poveikis aplinkai“.

6. Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 5 punktu, įsakymus priima ir pasirašo ministras, SEAKĮ projekto 2 straipsnio 4 dalyje vietoje Susisiekimo ministerijos ir Aplinkos ministerijos turėtų būti nurodyti atitinkamai susisiekimo ministras ir aplinkos ministras. Atitinkamai tikslintina ir SEAKĮ projekto 4 straipsnio 3 dalis. Taip pat SEAKĮ projekto 2 straipsnio 4 dalyje siūlytina atsisakyti formuluotės „Užtikrinamos eismo saugumą ir valdyamos poveikį aplinkai“ arba vietoje jos numatyti siekiamybę užtikrinti eismo saugumą ir valdyti poveikį aplinkai, nes nustačius šioje dalyje nurodytus reikalavimus nebūtų užtikrinamas eismo saugumas bei valdomas neigiamas poveikis aplinkai. Tik nustatytų reikalavimų laikymasis galimai galėtų užtikrinti eismo saugumą ir neigiamo poveikio aplinkai valdymą. Šie pastebėjimai atitinkamai taikytini ir SEAKĮ projekto 2 straipsnio 6 dalyje siūlomai nuostatai bei kitoms keičiamo įstatymo 10 straipsnio nuostatomis.

7. Siekiant keičiamo įstatymo nuostatų nuoseklumo, SEAKĮ projekto 2 straipsnio 6 dalyje vietoje Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos siūlytina nurodyti aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnus, kaip SEAKĮ projekto 3 straipsnyje išdėstyto keičiamo įstatymo 25 straipsnio 7 dalies 4 punkte. Be to, siekiant užtikrinti (neapriboti) Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 punktu Vyriausybei suteiktų įgaliojimų įgyvendinimą, įstatymuose neturėtų būti nurodyti konkrečių biudžetinių įstaigų pavadinimai.

8. Siekiant teisinio aiškumo, tikslintinos SEAKĮ projekto 2 straipsnio 6 dalyje ir 3 straipsnyje vartojamos formuluotės „reikalavimuose nustatytiems <...> reikalavimams“, „reikalavimuose nustatytų <...> reikalavimų“, nes trūksta aiškumo, kokie reikalavimuose esantys reikalavimai minimi. Šiame kontekste pažymėtina, kad Rekomendacijų 18 punkte nustatyta, jog teisės aktais tvirtinamų dokumentų pavadinimai turi turėti dokumento reikšmę. Tvirtinami ne tvarkos, būdai, atvejai, sąlygos ar pan., bet tvarkų, būdų, atvejų, sąlygų ar pan. aprašai. Jeigu būdai, atvejai ar įkainiai tik išvardijami, galima pateikti jų sąrašą.

9. Pagal SEAKĮ projekto 3 straipsnyje išdėstytos keičiamo įstatymo 25 straipsnio 7 dalies nuostatas lieka neaišku, kokių motorinių transporto priemonių ir (ar) priekabų privalomosios techninės apžiūros dokumentų galiojimą turėtų teisę panaikinti policijos pareigūnai.

10. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte turėtų būti pagrįsta, kodėl SEAKĮ projekto 4 straipsnyje siūlomos skirtingos SEAKĮ projekto nuostatų įsigaliojimo datos.

11. Įstatymų projektų aiškinamojo rašto 1.1.2 papunktyje atsisakytina informacijos dėl susisiekimo ministro ir aplinkos ministro 2023 m. balandžio 13 d. įsakymo Nr. 3-183/D1-110 „Dėl Transporto priemonių techninės priežiūros, remonto, techninės pagalbos ir perdirbimo paslaugų teikimo tvarkos, reikalavimų šiuos darbus atliekantiems asmenims ir šiems darbams keliamų aplinkos apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, atsižvelgiant į tai, kad jis priimtas nesant įstatyme nustatyto teisinio pagrindo. Vadovaujantis šio įsakymo priėmimo metu galiojusi ir šiuo metu galiojančiu Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 28 punktu, įgaliojimai tvirtinti reikalavimus transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą atliekantiems asmenims ir nustatyti transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikimo tvarką buvo ir yra suteikti Susisiekimo ministerijai arba jos įgaliotai institucijai (įgaliotoms institucijoms). Be to, kaip jau minėta, transporto priemonių techninės priežiūros, remonto, techninės pagalbos ir perdirbimo paslaugas teikiantiems asmenims (ūkio subjektams) keliami *reikalavimai* turėtų būti nustatyti įstatyme (žr. 4 pastabą).

12. Dėl AAVKĮ projekto 1 straipsnyje išdėstyto 6^l straipsnio nuostatų:

12.1. Turėtų būti suderintos šio straipsnio 1, 2, 4 ir 8 dalių nuostatos dėl subjekto ar subjektų, vykdysiančių valstybinius laboratorinius tyrimus, nes 1 ir 8 dalyse nurodyta, kad juos vykdo (atlieka) Vyriausybės įgaliota institucija, 2 dalyje nurodyta, kad juos atlieka Vyriausybės įgaliota institucija arba ji organizuoja jų atlikimą Viešųjų pirkimų įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka, o 4 dalyje nurodyta, kad aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos pavedime vykdyti valstybinius laboratorinius tyrimus turi būti nurodyti matavimai, kuriuos įgaliotas atlikti Vyriausybės įgaliotos institucijos darbuotojas, taip pat Vyriausybės įgaliotos institucijos darbuotojų veiksmų apskundimo tvarka. Be to, lieka neaišku, kodėl šio straipsnio 8 dalyje būtų nustatyta pareiga apmokėti valstybinių laboratorinių tyrimų, kuriuos atlieka Vyriausybės įgaliota institucija, išlaidas, bet nesiūloma nustatyti pareigos apmokėti minėtų tyrimų išlaidas, jei juos atliktų kitas asmuo, atrinktas Viešųjų pirkimų įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka.

12.2. Siekiant teisinio aiškumo, šio straipsnio 3 dalyje turėtų būti nurodyta, kokio subjekto *nustatytos formos* aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos pavedimą vykdyti valstybinius laboratorinius tyrimus turėtų pateikti Vyriausybės įgaliotos institucijos darbuotojai, siekdami patekti į atitinkamą teritoriją ir (ar) objektą.

12.3. Siūlytina tikslinti šiame straipsnyje vartojamą formuluotę „teritorija ir (ar) objektas“, nes teritorija taip pat gali būti laikoma objektu. Be to, pastebėtina, kad keičiamo Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje apibrėžta sąvoka „privati teritorija“, tačiau lieka neaišku, kas būtų laikoma *teritorija* AAVKĮ projekto 6^l straipsnio kontekste.

12.4. Neaišku, kaip būtų taikoma šio straipsnio 3 dalies nuostata, reglamentuosianti, kad Vyriausybės įgaliota institucija turi teisę pasitelkti kitus nešališkus, turinčius reikiamų specialiųjų žinių ir (ar) patirties, ir (ar) reikiamą įrangą asmenis matavimams atlikti ir (ar) ėminiams paimti. Lieka neaišku, ar vadovaujantis šia nuostata, joje nurodyti asmenys tik padėtų Vyriausybės įgaliotos institucijos atstovams atlikti matavimus ir (ar) paimti ėminius, ar jie galėtų tai daryti be Vyriausybės įgaliotos institucijos atstovų. Taip pat neaišku, kokių būdu, šie asmenys galėtų būti pasitelkiami – Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka ar kita tvarka.

12.5. Šio straipsnio 6 dalies 1 punkte turėtų būti nurodyta, kokia tvarka ir koks subjektas vykdytų šiame punkte nurodytus kontroliuotinių subjektų rizikos vertinimus, kuriais remiantis būtų sudaromi metiniai valstybinių laboratorinių tyrimų planai.

12.6. Siekiant teisinio aiškumo, šio straipsnio 8 dalyje turėtų būti nurodyta, kokiame teisės akte ir (ar) kokio subjekto nustatytas leistinas normas viršijanti arba neleistina tarša joje minima.

13. Siekiant teisinio aiškumo ir keičiamų įstatymų nuostatų nuoseklumo, Įstatymų projektuose vartojamos sąvokos ir formuluotės turėtų būti suvienodintos, jei jų turinys sutampa, pvz., SEAKĮ projekte: „pavojus eismo saugumui“ ir „grėsmė eismo saugumui“; „valdyti poveikį aplinkai“ ir „siekti mažinti poveikį aplinkai“ ir kt., AAVKĮ projekte: „valstybiniai laboratoriniai tyrimai“ ir „tyrimai“; „vykdyti valstybinius laboratorinius tyrimus“ ir „atlikti valstybinius laboratorinius tyrimus“; „metiniai valstybinių laboratorinių tyrimų planai“ ir „valstybinių laboratorinių tyrimų metiniai planai“; „viršijami aplinkos apsaugos normatyvai“ ir „viršijami teisės aktuose nustatyti aplinkos apsaugos normatyvai ar standartai“ ir kt.

Teisės grupės patarėja

Dalia Petkevičienė